

deredactie.be - OPINIE

Gerommel binnen de bonden over het ontwerp-interprofessioneel akkoord

28/01/2011

Met de verwerping van het voorstel tot interprofessioneel akkoord (IPA) door de socialistische bediendebond, BBTK, weerklinkt alvast een eerste stevige proteststem. Toch is deze allesbehalve beslissend. BBTK houdt er dan wel vaker een dissidente stem op na, binnen de socialistische vakbondskoepel bood dat in het verleden geen garantie op de einduitkomst. Tekenend is echter dat de BBTK ditmaal niet alleen staat met zijn kritiek en eerder een voorbode lijkt te zijn van wat nog komen moet.

Terwijl de politieke vaarwateren bijzonder woelig blijven, komen ook tekenen van onrust in het sociaaleconomische middenveld aan de oppervlakte. Geheel unaniem verwierp het federaal comité van de BBTK woensdag immers het IPA-ontwerp nadat ze dit vorige week al in een eerste reactie als 'onaanvaardbaar' had bestempeld. Breekpunt is vooral het dossier rond de eenmaking van het werknemersstatuut maar in een verklarende nota bij de officiële afwijzing maakt de BBTK brandhout van quasi het volledige IPA-ontwerp.

De BBTK vormt één van de zeven beroepscentrales van de socialistische vakbond die zich momenteel beraden over het IPA-ontwerp. Die socialistische vakbond, het ABVV, kent traditioneel een moeilijkere besluitvorming wanneer het een nieuw IPA betreft. Toen begin 2007 het IPA 2007-2008 ter stemming werd voorgelegd aan de achterban, stond de nipte goedkeuring van het ABVV (55%) in schril contrast met de stalinistische score van het ACV (92%) en de ACLVB (91%). Waar Luc Cortebeek (ACV) het had over het 'beste akkoord in jaren' weerklonk aan socialistische zijde bij monde van de vakbondsvoorzitter Rudy De Leeuw dat de achterban 'kritisch was geweest, maar met voldoende zin voor een verantwoord gevoerd debat'. Die interne kritiek werd toen vooral vorm gegeven door de BBTK die de toenmalige loonnorm van 5% verwierp. Desondanks werd het IPA met een nipte meerderheid toch aanvaard. Twee jaar eerder, in 2005, bleek de stemming bij het ABVV over het IPA 2005-2006 eveneens nipt te zijn, maar helde de balans over naar de andere zijde. Met 52% tegenstemmen werd het IPA-ontwerp door de socialistische vakbond van tafel geveegd. Ook

hier had de BBTK een negatief advies uitgebracht. Dat was niet het geval bij het vorige, voornamelijk laatste, IPA 2009-2010. De drie grootste vakbonden aanvaardden toen het IPA-ontwerp. (ACV: 82,1%; ABVV 68,7% en ACLVB 86%) De BBTK gaf een positief advies maar de titel van hun persbericht liet toen weinig aan de verbeelding over: "Uitzonderlijk IPA. Eén keer en dan nooit meer". Men verwees hierbij naar de toelagen die men deed wegens de uitzonderlijke economische toestand.

Het huidige 'njet' van de BBTK dient dus in het licht van het verleden voornamelijk niet als problematisch beschouwd te worden voor de eindstemming binnen het ABVV, eind volgende week. Niet problematisch, maar toch is de afwijzing tekenend en zelfs symptomatisch voor de huidige sfeer in het sociaal overleg. Ook bij de andere sociale partners vallen immers dissonante geluiden te rapen. Verschillende centrales van de christelijke vakbond lieten reeds hun ongenoegen blijken, maar ook aan werkgeverszijde was er kritiek. En net dat laatste is opmerkelijk. De BBTK legt in zijn verklarende nota namelijk de schuld bij de werkgevers. Verschillende uit die laatstgenoemde groep voelen zich op hun beurt eveneens niet ten volle bediend in dit akkoord. Dat klinkt alsof beide partijen toelagen hebben gedaan, iets wat onontbeerlijk is in een compromis. Maar net het gedeelde ongenoegen van de achterban van de beide partijen, werkgevers en werknemers, maakt dat de context verschilt met de IPA's uit het verleden. Daarenboven werpt een nieuwe prognose van het Planbureau een onheilspellende schaduw op de lopende besluitvorming. Het IPA-ontwerp steunt immers op de voorspellingen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) die een indexatie voorzag van 2,1% in 2011 en 1,8% in 2012. De prognose van het Planbureau voorziet echter een inflatie voor 2011 die 0,8% hoger uitvalt (2,9%) en betekent dus een aanslag op de reeds beperkte, voorziene reële loonsverhoging van 0,3% vastgelegd in dat IPA-ontwerp.

Met een oproep naar de andere geledingen van het ABVV maar eveneens naar de overige bediendebonden start het BBTK dan ook een heuse sensibilisering en mobilisatiecampagne tegen het IPA-ontwerp onder diverse vormen, waaronder ook werkonderbrekingen en betogingen. Het eerste IPA-verzet lijkt dan ook niet enkel een intern probleem bij het ABVV te zijn, maar wordt mogelijk het symptoom van een grotere afwijzing.

De wil was groot bij de sociale onderhandelaars om met dit IPA-ontwerp aan te tonen dat de overlegbesluitvorming en de positie van het middenveld in sociaaleconomische materie niet ter discussie hoeven te staan. Uit de eerste tekenen van verzet zou men kunnen concluderen dat de sociale partners in hun drang naar een akkoord misschien teveel compromissenbereidheid hebben getoond en hierbij de eigen achterban uit het oog hebben verloren. De vaststelling echter dat we deze geluiden bij de achterban van zowel werkgevers als werknemers horen, toont in ieder geval aan dat overal water bij de wijn werd gedaan. Toch zal dit niet volstaan. De merites van dit IPA akkoord zullen immers verdiend worden door de steun van de achterban en niet door het loutere feit dat het er is. Hoewel er enige overredingskracht mee gepaard ging, wist het VBO ondertussen zijn sectorfederaties te overtuigen. Ook bij Unizo heerst er enige achterdocht bij verschillende sectoren. Dat in het ontwerpakkoord het voornemen tot studie van het indexmechanisme werd opgenomen, tempert die achterdocht enigszins. Topman Karel Van Eetvelt bestempelde het ontwerp dan ook als een 'eerbaar' akkoord. Het wordt dus met andere woorden vooral uitkijken naar de eindstemmingen volgende week, wanneer bij de verschillende sociale partners aan werknemerszijde de achterban het finale verdict velt.

Manu Mus is politoloog aan de Gentse Universiteit en voert onderzoek op het vlak van arbeidsverhoudingen.